

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jacek Błaszczyk

SSN Barbara Skoczowska

w sprawie W.W.

skazanego z art. 191 § 1 k.k. i art. 217 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2025 r. w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 28 grudnia 2023 r., sygn. XI Ka 1241/23 zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej z dnia 20 września 2023 r., sygn. II K 714/21,

**uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej rozstrzygnięcia
o karze i przekazuje sprawę w tym zakresie Sądowi Okręgowemu
w Lublinie do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

Jacek Błaszczyk Marek Pietruszyński Barbara Skoczowska

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej z dnia 20 września 2023 r., sygn. II K 714/21 W. W. został uznany za winnego popełnienia czynu z art. 197 § 2 k.k. polegającego na doprowadzeniu A. P. do poddania się innej czynności

seksualnej przez złapanie jej ręką za pośladek i za to został skazany na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby 3 lat, wymierzając nadto karę grzywny w wysokości 200 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na 10 zł, zobowiązując oskarżonego do informowania sądu o przebiegu okresu próby raz na 6 miesięcy oraz orzekając zakaz zbliżania się do pokrzywdzonej na odległość mniejsza niż 50 metrów na okres 3 lat.

Apelacje od tego wyroku wniósł obrońca oskarżonego.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 28 grudnia 2023 r., sygn. XI Ka 1241/23 zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił rozstrzygnięcie o karze pozbawienia wolności i warunkowym zawieszeniu jej wykonania oraz o środku karnym, a w zakresie zarzuczonego czynu uznał, iż oskarżony naruszył nietykalność cielesną A. P. i zakwalifikował ten czyn z art. 217 § 1 k.k. wymierzając za jego popełnienie karę 6 miesięcy pozbawienia wolności. Nadto uznał oskarżonego za winnego stosowania przemocy wobec A. P. polegającej na trzymaniu jej za szyję oraz tułów w celu zmuszania jej do zaniechania ucieczki, tj. popełnienia czynu z art. 191 § 1 k.k. i za to wymierzył mu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności. Jako karę łączną orzeczono rok pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby 3 lat, ustalając, że realizacja obowiązku informowania sądu o przebiegu okresu próby nastąpi w formie pisemnej, a w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Od tego wyroku kasację na korzyść oskarżonego wniósł Prokurator Generalny. W kasacji zarzucił rażące i mające wpływ na treść wyroku naruszenie art. 434 § 1 k.p.k., polegające na zmianie przez sąd odwoławczy wyroku Sądu *meriti* na niekorzyść oskarżonego, pomimo braku wniesienia na jego niekorzyść środka odwoławczego, przez wymierzenie mu w miejsce orzeczonej w pierwszej instancji za przestępstwo z art. 197 § 2 k.k. kary 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby, dwóch kar jednostkowych za przypisane mu w ramach tego samego zdarzenia historycznego dwa przestępstwa z art. 217 § 1 k.k. i art. 191 § 1 k.k. w wysokości odpowiednio 6 miesięcy oraz 10 miesięcy pozbawienia wolności i w konsekwencji wymierzenie mu kary łącznej roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat i wniósł o uchylenie wyroku w części rozstrzygnięcia o karze i przekazanie sprawy

w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w Lublinie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z treścią art. 434 § 1 k.p.k. sąd odwoławczy może orzec na niekorzyść oskarżonego tylko wtedy, gdy wniesiono na jego niekorzyść środek odwoławczy. Uznaje się, że zakazem *reformationis in peius* unormowanym we wskazanym przepisie objęte są zmiany na niekorzyść oskarżonego w jakimkolwiek zakresie, w relacji do wyroku wydanego wobec niego w pierwszej instancji, niezależnie od tego, w jakim miejscu zostały dokonane (zob. wyrok SN z 30 kwietnia 2021 r., I KK 55/19).

W tej sprawie nie budzi wątpliwości, że wymiar kary ukształtowany w orzeczeniu sądu odwoławczego stanowił naruszenia reguły *reformationis in peius*, gdyż pogarszał sytuację oskarżonego w zakresie wysokości wymierzonej mu kary jednostkowej za czyn z art. 191 § 1 k.k. oraz kary łącznej w porównaniu do orzeczenia pierwszoinstancyjnego, w sytuacji gdy nie wniesiono na jego niekorzyść środka odwoławczego. To uchybienie zostało zresztą dostrzeżone przez sąd odwoławczy.

W orzecznictwie wskazuje się, że sąd odwoławczy, mimo braku apelacji na niekorzyść oskarżonego, może skazać go za inny czyn, jeżeli mieści się w granicach oskarżenia, a orzeczenie nie będzie surowsze od wydanego przez sąd pierwszej instancji (zob. wyroki SN: z 9 marca 2017 r., IV KK 345/16, z 28 listopada 2018 r., II KK 92/18). W niniejszej sprawie przypisanie oskarżonemu dwóch odrębnych czynów z art. 217 § 1 k.k. i art. 191 § 1 k.k. zamiast czynu z art. 197 § 2 k.k., wynikające z odmiennej oceny prawnej tego samego zdarzenia historycznego, nie stanowiło pogorszenia jego sytuacji prawnej, oczywiście poza wskazanym niewłaściwym określeniem kary jednostkowej i kary łącznej pozbawienia wolności. Niewątpliwie jest, że skazanie za czyn o charakterze seksualnym ma duży większy negatywny wydźwięk społeczny niż skazanie za naruszenie nietykalności cielesnej czy zmuszanie do określonego zachowanie, co - jak słusznie wskazano w kasacji - nie może pozostawać obojętne dla oskarżonego szczególnie w jego środowisku lokalnym.

Wskazane uchybienia o charakterze rażącym miały istotny wpływ na treść orzeczenia w zakresie ukształtowania kary jednostkowej jak i kary łącznej w sposób niekorzystny dla oskarżonego, co skutkowało koniecznością uchylenia

zaskarżonego wyroku w zakresie rozstrzygnięcia o karze i przekazanie sprawy w tym zakresie sądowi II instancji do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym, w ramach, którego powinien ukształtować ponownie wymiar kar jednostkowych, jak i kary łącznej bez pogwałcenia reguły wskazanej w art. 434 §1 k.p.k.

Z tych względów orzeczono jak w wyroku.

Jacek Błaszczyk Marek Pietruszyński Barbara Skoczowska
[SOP]
[a.ł.]